

Lausunto
30.3.2022

Viite: VN/31776/2021

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
kirjaamo.stm@gov.fi

Kaupan liiton ja Päivittäistavarakauppa ry:n yhteislausunto niin sanottua työelämän koronapassia tai vastaavaa vaihtoehtoa koskevan lainsäädännön valmistelua varten asetetun työryhmän esityksestä

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa ns. työelämän koronapassia tai vastaavaa vaihtoehtoa koskevan lainsäädännön valmistelua varten asetetun työryhmän esityksestä, joka on kirjoitettu hallituksen esityksen muotoon. Kaupan liitto ry ja Päivittäistavarakauppa ry (jatkossa lausunnonantajat) pitävät työryhmän esitystä hyvänä.

Esityksessä ehdotetaan, että työnantajalla olisi oikeus käsitellä tietoa työntekijän covid-19-rokotuksesta tai tämän sairastamasta covid-19-taudista, jos työhön liittyy ilmeinen vaara altistua covid-19-tautia aiheuttavalle virukselle ja tieto on tarpeen työn vaarojen selvittämisen ja arvioinnin tekemiseen tai tarvittavien toimenpiteiden toteuttamiseen virukselle altistumisen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi. Esityksen mukaan työntekijän olisi pyydettyä esitettävä työnantajalle luotettava selvitys ehdotetussa pykälässä tarkoitetuista terveystiedoista.

Lausunnonantajat toteavat, että esityksessä tarkoitettua terveystietojen käsittelyä koskevat edellytykset täyttyvät useissa kaupan alan työtehtävissä, kuten asiakaspalvelutehtävissä myymälöissä. Onkin tärkeää, että asiakaspalvelutehtävät kuuluvat esityksen piiriin. Lausunnonantajat pitävät työryhmän esityksessä ehdotettuja muutoksia siten kannatettavina, että niiden perusteella työvoimavaltaisille kaupan alan työpaikoille tulee lisää edellytyksiä suunnitella, valita ja mitoittaa suojelutoimenpiteitä. Niillä täydennetään kaupan alan työpaikoilla pandemian alusta alkaen toteutettuja lukuisia toimenpiteitä turvallisen työskentelyn varmistamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi säädettäväksi edellä kuvattuun henkilötietojen käsittelyoikeuteen liittyvistä asianmukaisista suojakeinoista. Esityksessä ensinnäkin ehdotetaan, että työnantajan olisi nimettävä ne henkilöt, jotka saavat käsitellä ehdotetussa pykälässä tarkoitettuja terveystietoja tai määriteltävä ne tehtävät, joihin sisältyy näiden terveystietojen käsittelyä. Kyseisiä tietoja käsittelevät henkilöt eivät saisi ilmaista näitä tietoja sivulliselle työsuhteen aikana eikä sen päättymisen

Lausunto
30.3.2022

Viite: VN/31776/2021

jälkeen. Suojakeinoihin kuuluisi myös nimenomainen sääntely ehdotetun pykälän nojalla käsiteltävien henkilötietojen säilyttämisestä. Työnantajan olisi säilytettävä hallussaan olevat työntekijän terveydentilaa koskevat tiedot erillään muista keräämistään henkilötiedoista. Tiedot olisi myös poistettava välittömästi sen jälkeen, kun käsittelylle ei ole perustetta.

Lausunnonantajat pitävät henkilötietojen käsittelyoikeuteen työryhmän esittämiä suojakeinoja kohtuullisina ja kannatettavina yksityisyyden suojan toteutumisen kannalta.

Lausunnonantajat kiinnittävät huomioita siihen, että esityksessä ei selkeästi eritellä, mitä toimenpidevaihtoehtoja työnantajalla on käytettävissään, mikäli työntekijällä, joka toimii työtehtävässä, jossa terveystietojen käsittelyn edellytykset täyttyvät, ei ole koronarokotusta, negatiivista testitulosta, tai ei pyynnöstä huolimatta sitä anna. Esityksessä olisi tullut selkeämmin tuoda esille työnantajalla jo tällä hetkellä voimassa olevan lainsäädännön perusteella oleva oikeus järjestellä työtehtäviä ja estää työntekijän työn tekeminen sellaisissa tilanteissa, joissa työn tekeminen aiheuttaisi vaaraa työntekijän turvallisuudelle ja terveydelle. Työnteon estämisen ja palkanmaksun keskeyttämisen mahdollisuus tulisi nimenomaisesti mainita niiden tilanteiden osalta, joissa työskentely muodostaisi työturvallisuusriskin työntekijälle itselleen tai muille työntekijöille, kuten tartuntatautilain 48a§.

Koronavirus vaikuttaa edelleen yhteiskunnassamme tämän lausunnon antohetkellä ja asiantuntijat arvioivat, että tilanne ei ole vielä ohi. Sairaanhoidon kuormitus ja todettujen tartuntojen lukumäärä ovat pandemian huippulukemissa. Siksi onkin tärkeää, että esityksessä tarkoitettuja säädösmuutoksia edistetään aktiivisesti.

Kauppan liitto ja Päivittäistavarakauppa ry

Toimitusjohtaja Mari Kiviniemi

Toimitusjohtaja Kari Luoto